

XX MEI 2021

ACCOUNTANTSVERSLAG 2020

Gemeente Heusden

CONCEPT D.D. 25 MEI 2021

IBDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

de raad van de gemeente Heusden
T.a.v. mevrouw drs. F.E.H.M. Backerra, griffier
Postbus 41
5250 AA VLIJMEN

Tilburg, xx mei 2021

Kenmerk: xxx
Behandeld door: xxx

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

DASHBOARD

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2020 van gemeente Heusden (hierna te noemen 'gemeente') gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 10 september 2020, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2020. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de ambtelijke organisatie. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vraagt elk jaar weer een aanzienlijke inspanning. Dit jaar kwamen daar nog de gevolgen van het coronavirus bij, waardoor wij niet bij u op locatie konden langskomen en alle informatie en vragen digitaal hebben moeten afstemmen. Het gevolg hiervan was een iets minder efficiënt proces vanwege de inherente beperkingen aan de digitale middelen. Desondanks denken wij dat het proces goed is verlopen. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente bedanken voor de constructieve en plezierige samenwerking tijdens de controle.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

drs. D.O. Meeuwissen RA

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

CONTROLEVERKLARING EN JAARSTUKKEN

- ▶ De jaarrekening 2020 is getrouw.
- ▶ De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2020 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen (rechtmatig).
- ▶ Ongecorrigeerde controleverschillen blijven onder de goedkeuringstolerantie.
- ▶ Jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening.
- ▶ De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd met uitzondering van de projectspecifieke risico's De Grassen die verband houden met de Woonvisie.
- ▶ De WNT is nageleefd.
- ▶ Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

- ▶ Er is sprake van een overschrijding op programma bestuur en beheer en de algemene dekkingsmiddelen. Beide overschrijdingen konden eerder worden gemeld en tellen niet mee in ons oordeel over de begrotingsrechtmatigheid.
- ▶ De administratieve dienstverlening Wmo is niet Europees aanbesteed. De lasten over 2020 ad € 266.000 zijn door ons als onrechtmatig aangemerkt. Hiervan betreft circa € 143.000 doorlopende fouten waarover wij in ons accountantsverslag 2019 hebben gerapporteerd.

RESULTAAT 2020

(x €1.000)	2020	Begroting (na wijziging)
Saldo van baten en lasten	4.054 V	941 N
Mutatie reserves	632 V	2.664 V
Resultaat	4.685 V	1.724 V

- ▶ Het resultaat is circa € 3,0 miljoen voordeliger dan begroot. De voornaamste afwijkingen ten opzichte van de begroting zien toe op de programma's verkeer en vervoer, sociaal domein, duurzaamheid, milieu en afval en bouwen en wonen.
- ▶ In de jaarrekening is per programma een nadere toelichting opgenomen van de afwijkingen ten opzichte van begroting.

ONTWIKKELING GREX

- ▶ In 2020 is voor € 1,6 miljoen aan tussentijdse winst verantwoord en is per saldo de verliesvoorziening met € 1,5 miljoen vrijgevallen. De verantwoorde tussentijdse winst is met name gerealiseerd op Het Hoog I en Metal Valley. De vrijval van de verliesvoorziening betreft nagenoeg volledig Steenenburg en is met name het gevolg van het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan.
- ▶ Door een afname in de uitgeefbare grond is in 2020 op Het Hoog II eerdere winst teruggenomen en een verliesvoorziening gevormd.
- ▶ Voor De Grassen zijn programmawijzigingen opgenomen als projectspecifieke risico's en dit is volgens het BBV niet toegestaan. De risico-inschatting is hoger dan vorig jaar, waardoor een deel van de winst is teruggenomen.
- ▶ De uitspraak van de Raad van State inzake GOL is wederom uitgesteld. Hierdoor kan de aannemer nog niet starten wat mogelijk leidt tot extra kosten.

ONTWIKKELING SOCIAAL DOMEIN

- ▶ Onzekerheden in Wmo ad € 422.000 hebben betrekking op schuldhulpverlening, vervoer, rolstoel en woonvoorziening.
- ▶ Jeugdzorg is gedelegeerd aan GR Hart van Brabant. Op basis van de derde prognose heeft de gemeente Heusden een verplichting ad € 676.000 opgenomen.
- ▶ Uit de accountantscontrole 2020 bij de SVB blijkt dat, net als vorig jaar, landelijk sprake is van een oordeel met beperking. De onzekerheden inzake pgb jeugd en Wmo bedragen over 2020 € 141.000.

UW FINANCIËLE POSITIE VERGELEKEN

Solvabiliteitsratio

Periode	Gemeente Heusden	GTK2020
JR 2020	19,6%	20,0%
B 2021	20,9%	20,0%
B 2022	18,3%	20,0%
B 2023	-	20,0%
B 2024	21,1%	20,0%

— Gemeente Heusden — GTK2020 meest risicovol < 20%

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- 2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole
- 2.2 De jaarrekening is getrouw & rechtmatig
- 2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening

2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole (1)

COVID-19 impact op boekjaar 2020.

Zie hiervoor onze boardletter en de BADO-notitie.

Het proces van de totstandkoming en controle van de jaarrekening is goed verlopen.

De gevolgen van COVID-19 zijn nader toegelicht per paragraaf

Inleiding: COVID-19 en de jaarrekening 2020

De situatie en ontwikkelingen rond het coronavirus hebben impact gehad op het afgelopen jaar en dus ook op de jaarrekening over het boekjaar 2020. Ook voor 2021 zal dit naar verwachting nog in belangrijke mate het geval zijn. Wij hebben in onze boardletter u hierover ook al geïnformeerd en zijn de afgelopen periode meerdere keren in overleg geweest met uw organisatie.

Eind februari is de BADO-notitie met betrekking COVID-19 “effecten en risico’s voor decentrale overheden” uitgekomen. In deze notitie is een groot aantal aandachtspunten beschreven voor het opstellen en controleren van de jaarrekening 2020. Deze notitie is behandeld in de Sectorcommissie Decentrale Overheden van de NBA en is daarmee ook richtinggevend geweest bij onze controle van de jaarrekening 2020. Wij verwijzen voor deze aandachtspunten, de impact op getrouwheid en rechtmatigheid, de controleaanpak en de specifieke attentiepunten ten aanzien van de posten in de jaarrekening naar deze notitie (zie: [notitie-effecten-en-risicos-corona-voor-jaarrekening-2020-decentrale-overheden.pdf \(nba.nl\)](#)).

In deze paragraaf informeren wij u over het proces van onze controle in relatie tot COVID-19 en onze specifieke bevindingen die impact hebben op onze controle, de verslaggeving en onze controleverklaring. Voor een analyse van het resultaat verwijzen wij naar paragraaf 3.1 van dit verslag.

De totstandkoming van de jaarrekening en het proces van de controle i.r.t. COVID-19

Zoals aangegeven in onze aanbiedingsbrief heeft zowel het samenstellen van de jaarrekening als onze controle grotendeels digitaal en op afstand plaatsgevonden. Naar aanleiding van dit proces hebben wij de volgende opmerkingen:

- Ook al zijn we het digitale werken al meer dan een jaar gewend, het blijft bijzonder mooi om te constateren dat het mogelijk is geweest de jaarrekening tijdig op te stellen en te controleren. De samenwerking was, ondanks alle COVID-19 maatregelen, plezierig en constructief.
- Het proces heeft geen vertraging opgelopen. Wel is er sprake van vertraging in de afrekening met Baanbrekers, omdat de Nota verwachtingen accountantscontrole ten behoeve van de controle van de SiSa-regeling G4 inzake TOZO gedurende de jaarrekeningcontrole nog niet definitief was. Hierdoor heeft gemeente Heusden ten tijde van de controle nog geen definitief inzicht in de afrekening.

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid het proces van de jaarrekeningcontrole met u te evalueren.

Impact op verslaggeving

Het BBV kent zoals bekend een aantal verplicht voorgeschreven paragrafen. Het staat de gemeente vrij om naast de verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen. COVID-19 is een gebeurtenis die niet slechts aan één programma of taakveld is toe te rekenen. Het heeft betrekking op de gehele gemeente en heeft betrekking op veel programma’s en taakvelden.

De gemeenteraad is in december 2020 reeds geïnformeerd over de gevolgen van corona middels de corona impact analyse. Om deze reden heeft de gemeente er bewust voor gekozen om per paragraaf toe te lichten welke gevolgen COVID-19 op het realiseren van de doelstellingen van de gemeente Heusden heeft (gehad) en welke maatregelen, activiteiten en werkzaamheden de gemeente heeft genomen.

2.1 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole (2)

Tozo-regeling is gedelegeerd aan Baanbrekers

Tozo-regeling

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) is een van de steunmaatregelen van het kabinet om zelfstandige ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis en voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen op te vangen. De regeling kent verschillende tranches met verschillende rechtmatigheidsvereisten:

- ▶ Tozo 1: aanvragen tussen 1 maart 2020 tot 1 juni 2020
- ▶ Tozo 2: aanvragen vanaf 1 juni 2020 tot 1 oktober 2020
- ▶ Tozo 3: aanvragen vanaf 1 oktober 2020 tot 1 april 2021

Uw gemeente heeft in het kader van de Tozo-regeling een voorschot van het rijk ontvangen van € 8,8 miljoen en doorbetaald aan Baanbrekers. Via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening legt u verantwoording af aan het rijk. De gemeente Heusden heeft, samen met de gemeenten Waalwijk en Loon op Zand, de gemeenschappelijke Regeling Baanbrekers opgericht. De deelnemende gemeenten hebben de bevoegdheid tot de uitvoering van de Participatiewet overgedragen aan Baanbrekers. De Tozo-regeling is een AMvB die gebaseerd is op art. 78-f Van de Participatiewet, waarmee ook de uitvoering van Tozo is overgedragen aan Baanbrekers. Zowel Baanbrekers als gemeente Heusden rapporteren middels de SiSa-bijlage over Tozo.

Voor een overzicht van de fouten en onzekerheden omtrent de SiSa-bijlage verwijzen wij naar bijlage B in dit rapport.

Overige corona gerelateerde bevindingen

In onze controle hebben wij uitgebreid aandacht besteed aan de impact van het coronavirus op de jaarrekening 2020. Over de belangrijkste gevolgen voor uw interne beheersing hebben wij reeds in onze boardletter d.d. 22 januari 2021 aan u gerapporteerd. De impact van corona op onder andere de doorbetaling van zorgcontinuïteit is voor uw gemeente beperkt van omvang.

2.2 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening
2020 is getrouw

Wij hebben bij de jaarrekening 2020 van de gemeente Heusden een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2020 als van de activa en passiva per 31 december 2020 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). De gemeente Heusden heeft in haar controleprotocol opgenomen dat de rapporteringstolerantie gelijk is aan de goedkeuringstolerantie. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 1.243.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Tussentijdse winst De Grassen te laag verantwoord	24		
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo		141	§ 4.2
Sociaal domein - Wmo ZIN		422	§ 4.2
Totaal	24	563	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	1.243	3.730	
Performance materialiteit (80% van de materialiteit)	994	N.V.T.	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	1.243	N.V.T.	

Wij concluderen dat de bovenstaande onzekerheden zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de getrouwheid.

2.3 Rechtmatigheid van de jaarrekening

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2020 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen.

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 1.243.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (x € 1.000)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Tussentijdse winst De Grassen te laag verantwoord	24		
Sociaal domein - pgb Jeugdzorg en Wmo		141	§ 4.2
Sociaal domein - Wmo ZIN		422	§ 4.2
Aanbestedingsrechtmatigheid	266		§ 2.3
Totaal	290	563	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	1.243	3.730	
Performance materialiteit (80% van de materialiteit)	994	N.V.T.	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	1.243	N.V.T.	

Wij concluderen dat de bovenstaande fouten en onzekerheden zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en hebben derhalve een goedkeurende verklaring verstrekt met betrekking tot de rechtmatigheid.

Aanbestedingsrechtmatigheid

In het kader van de rechtmatigheidscontrole hebben wij de juiste toepassing van de Europese aanbestedingsrichtlijnen gecontroleerd aan de hand van de zogenaamde inkoopanalyse. Wij hebben deze controle uitgevoerd in overeenstemming met de sdo-notitie, waarbij wij een aantal specifieke key-items hebben geselecteerd (op basis van omvang of bevindingen vorig jaar) en een steekproef hebben uitgevoerd op de restpopulatie.

Gemeente Heusden heeft een externe partij ingeschakeld ten behoeve van de administratieve verwerking van Wmo. Hierbij is sprake van twee stromen, namelijk derdengelden en administratieve dienstverlening. De derdengelden zijn niet aanbestedingsplichtig, maar de lasten met betrekking tot de dienstverlening wel. In 2017 is hiervoor een eenjarig contract opgesteld dat jaarlijks stilzwijgend wordt verlengd. Het contract kent hiermee een onbepaalde looptijd en is niet Europese aanbesteed. Wij hebben de uitgaven 2020 ad € 123.000 als onrechtmatig aangemerkt, omdat de lasten hoger zijn dan de Europese aanbestedingsgrens. Tevens hebben wij vastgesteld dat sprake is van doorlopende fouten uit 2019 met betrekking tot inhuur personeel en een softwareleverancier. In 2020 is hiervoor € 143.000 aan lasten verantwoord die wij als onrechtmatig hebben aangemerkt. In totaal hebben wij voor boekjaar 2020 de last van € 266.000 aangemerkt als onrechtmatig.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Resultaat 2020

3.2 Dashboard financiële positie

3.3 Ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente

3.4 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Resultaat 2020

Resultaat 2020 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 3,0 miljoen voordelig

Het resultaat van gemeente Heusden over het jaar 2020 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 3,0 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x € 1.000)	2020	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL	IN %
Saldo van baten en lasten	4.054 V	941 N	4.995 V	530,8%
Onttrekkingen reserves	6.809 V	8.068 V	1.259 N	15,6%
Dotatie aan reserves	6.177 N	5.404 N	773 V	14,3%
Resultaat	4.685 V	1.724 V	2.961 V	171,8%

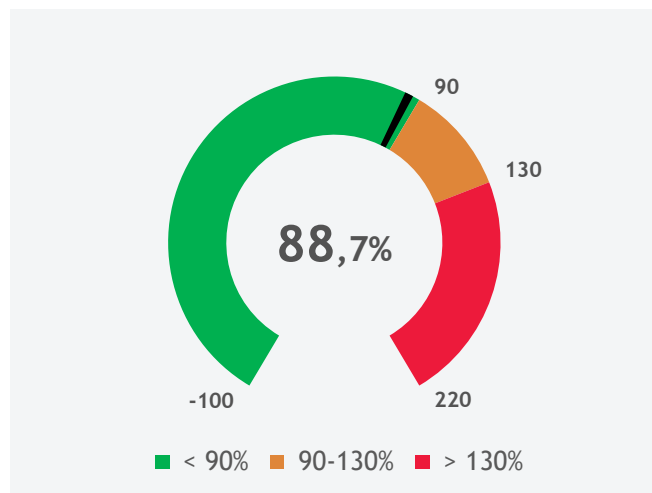
Belangrijkste afwijkingen per paragraaf in de jaarrekening uiteengezet

De belangrijkste afwijkingen van de begroting na wijzigingen zien toe op meerdere programma's. In totaal zijn er vier programma's, de algemene dekkingsmiddelen en de mutaties reserves waar het resultaat meer dan € 500.000 afwijkt ten opzichte van de gewijzigde begroting. De afwijkingen ten opzichte van de zijn in de jaarrekening per paragraaf uiteengezet.

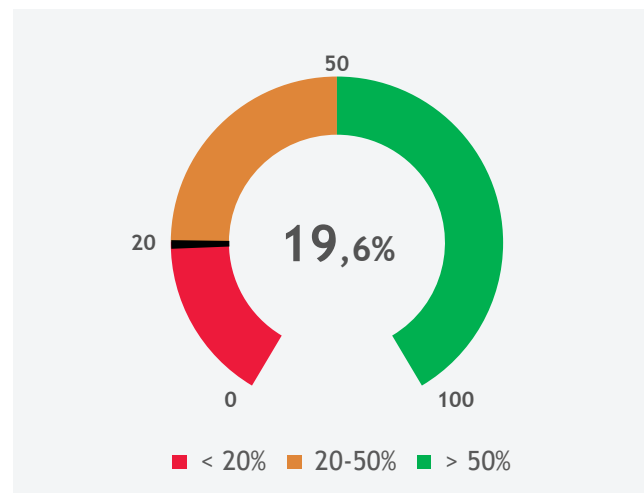
Het resultaat 2020 wijkt ongeveer 4,4% af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces. Als gevolg van de coronapandemie is boekjaar 2020 een bijzonder jaar geweest. De financiële impact van corona is separaat in de jaarstukken toegelicht.

3.2 Dashboard financiële positie per 31 december 2020

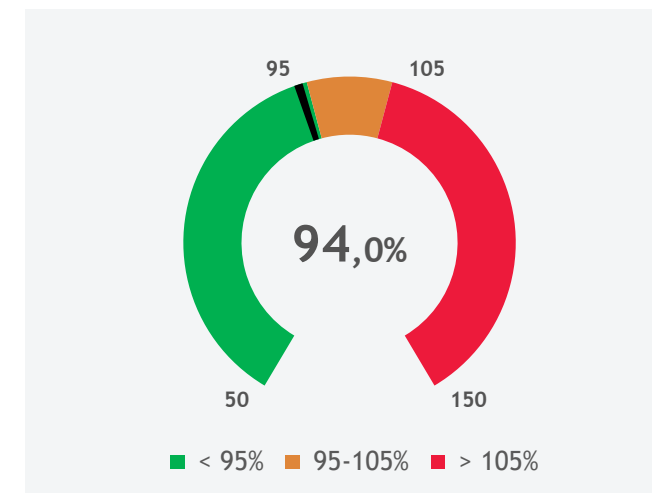
NETTO SCHULDQUOTE

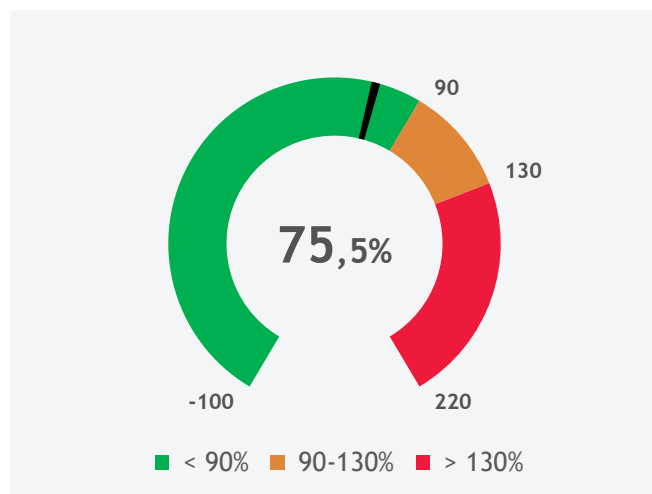
SOLVABILITEIT

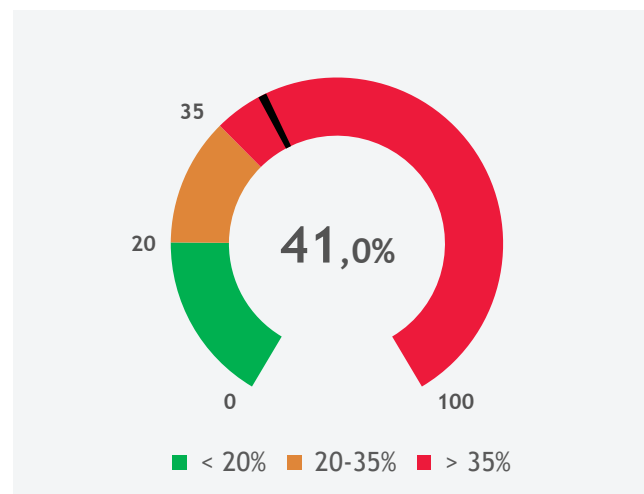
BELASTINGCAPACITEIT

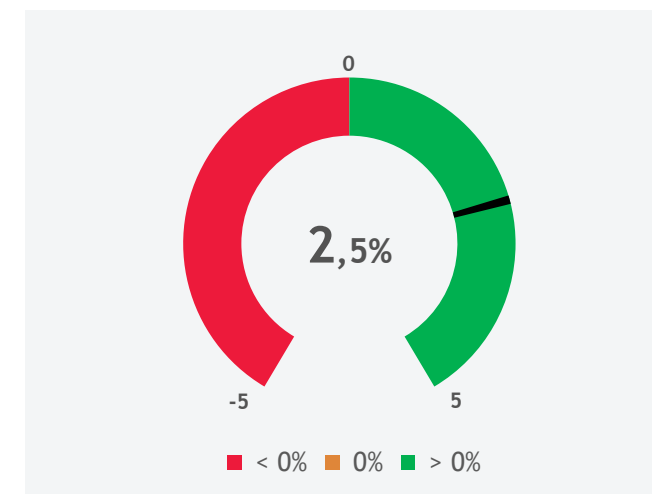
(GECORRIGEERDE) SCHULDQUOTE

GRONDEXPLOITATIE

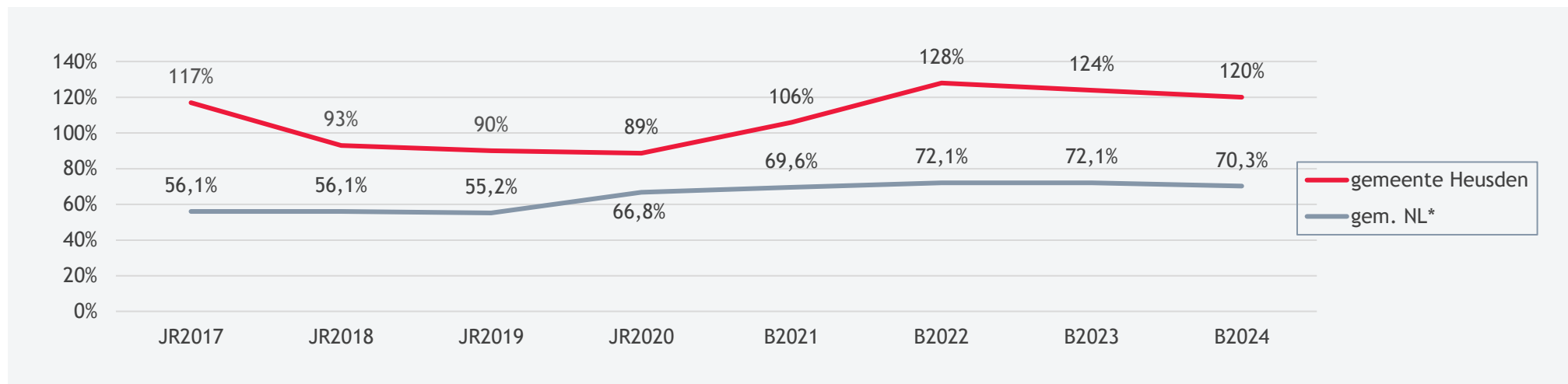

STRUCTURELE EXPLOITATIERUIMTE

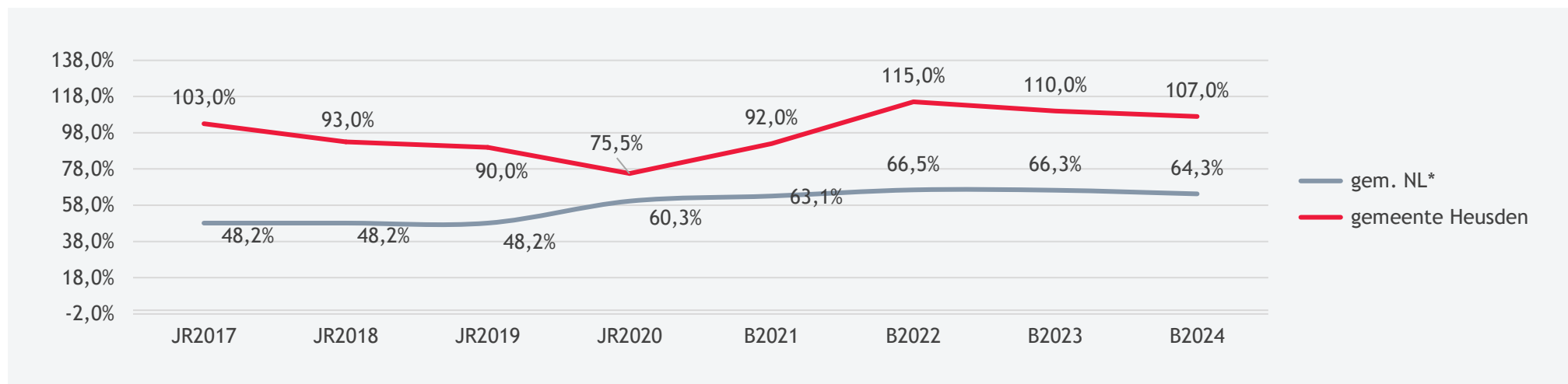

3.3 Ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente (1/3)

NETTO SCHULDQUOTE

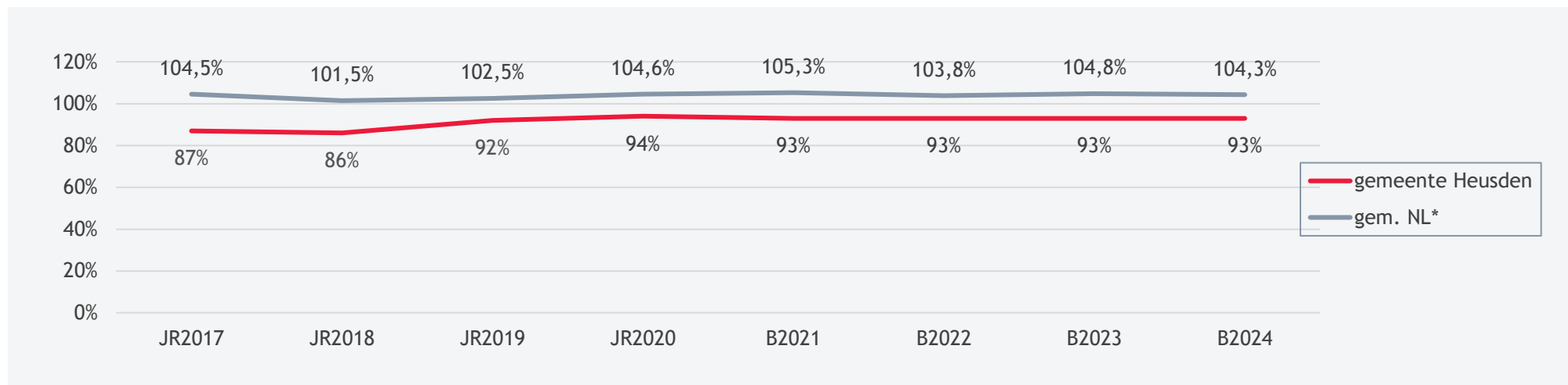
(GECORRIGEERDE) NETTO SCHULDQUOTE

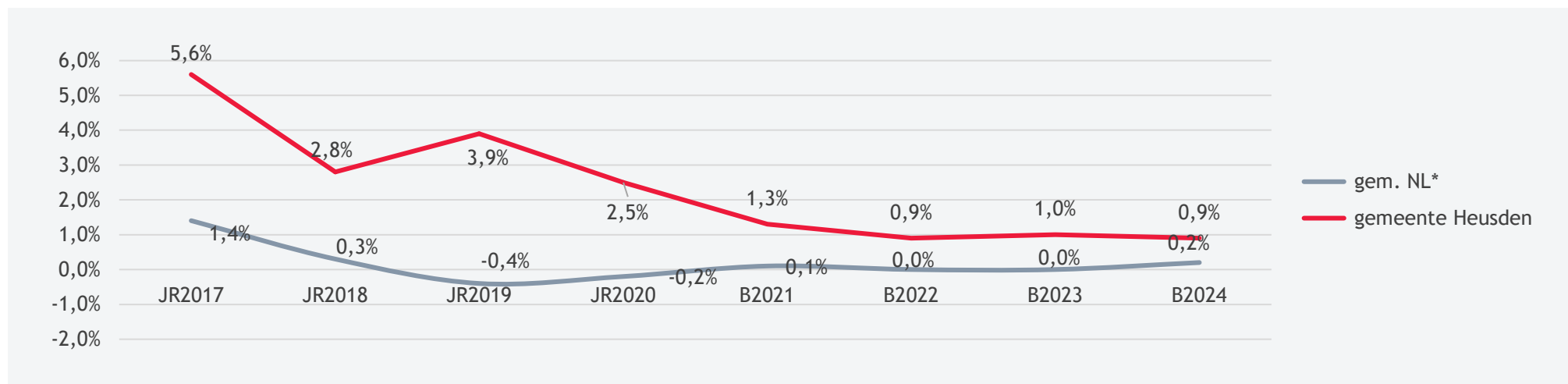
* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde over 2020 voor gemeenten in de categorie 20.000 tot 50.000 inwoners. Data gebaseerd op www.findo.nl.

3.3 Ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente (2/3)

BELASTINGCAPACITEIT

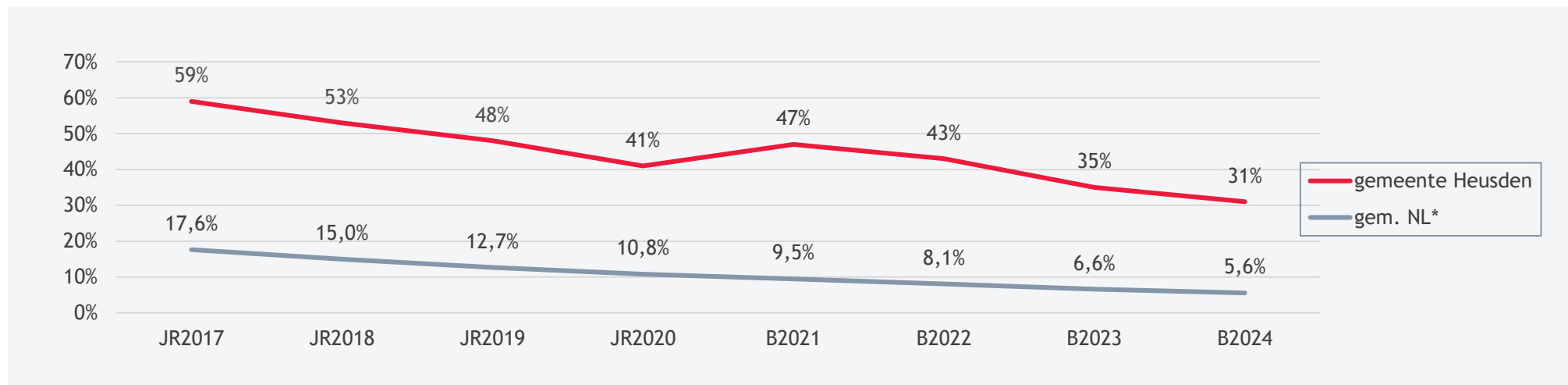
STRUCTURELE EXPLOITATIERUIMTE

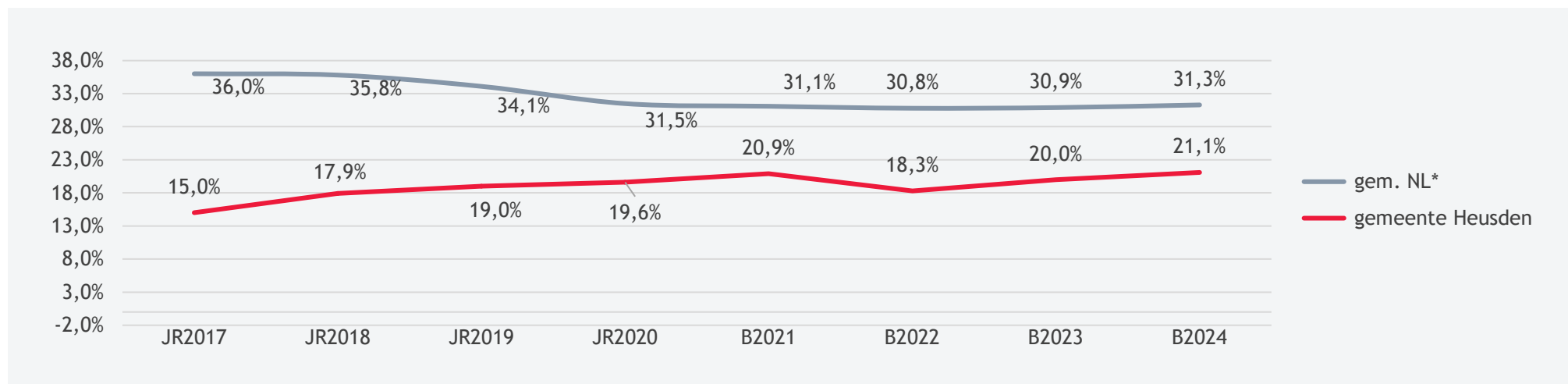
* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde over 2020 voor gemeenten in de categorie 20.000 tot 50.000 inwoners. Data gebaseerd op www.findo.nl.

3.3 Ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente (3/3)

RATIO GRONDEXPLOITATIE

SOLVABILITEITSRATIO

* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde over 2020 voor gemeenten in de categorie 20.000 tot 50.000 inwoners. Data gebaseerd op www.findo.nl.

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Signaleringswaarden GTK 2020 als referentiewaarden

Uw weerstandsvermogen is uitstekend

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente Heusden. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Signaleringswaarden volgens het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 (GTK 2020)

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld dat vanaf begrotingsjaar 2021 gaat gelden. In het GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van de gemeente. Wij hebben deze signaleringswaarden als referentie gebruikt bij ons beeld van uw financiële positie en de ontwikkeling van uw financiële positie afgezet tegen andere Nederlandse gemeenten in de klasse 20.000 - 50.000 inwoners.

Weerstandsvermogen gemeente Heusden is uitstekend

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 25,1 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente Heusden heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 9,9 miljoen. Het weerstandsvermogen van de gemeente Heusden is volgens het GTK 2020 met 2,5 uitstekend te noemen.

Gemeente Heusden heeft de risico's ingeschaald op basis van kans * impact. De onderkende risico's zien met name toe op de grondexploitaties. Wij achten dat de risicobeheersing van gemeente Heusden toereikend is.

3.4 Ons beeld van uw financiële positie (1/2)

Solvabiliteit en netto schuldquote blijven een aandachtspunt

Solvabiliteit en netto schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2020 17,5% (2019: 19%). Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente Heusden in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. De solvabiliteit van de gemeente Heusden is te classificeren als meest risicovol en is licht gedaald ten opzichte van vorig jaar. Uit de begroting 2021-2024 blijkt een licht stijgende solvabiliteit die rond de 20% schommelt.

De netto schuldquote bedraagt 78,7% (2019: 104%) en is fors gedaald. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. Deze ratio is te classificeren als minst risicovol. In de begroting 2021 wordt echter rekening gehouden met een financieringsbehoefte van € 33 miljoen en een toename van de leningenportefeuille ad € 15 miljoen, wat zichtbaar is in de hoge netto schuldquote in de jaren 2021-2024. Deze financiering houdt echter deels verband met de uitvoering van GOL. Door uitstel in de uitspraak van de Raad van State inzake GOL is de financieringsbehoefte in 2021 circa € 11 miljoen lager dan begroot (conform bestuursrapportage), wat ook invloed heeft op de ratio's van gemeente Heusden.

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is hoog

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente Heusden is hoog doordat de grondpositie (de waarde van de grond) ten opzichte van de totale baten hoog is. De ratio grondexploitatie > 20% is het meest risicovol te noemen volgens het GTK 2020. Doordat de grondexploitaties van de gemeente komende jaren nog doorlopen, blijft deze ratio ook de komende jaren circa 40%.

Meerjarig rond de nullijn

Structurele exploitatieruimte

Inzicht in de structurele exploitatieruimte helpt mee om te beoordelen welke ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Of welke stijging van de baten of daling van de lasten daarvoor nodig is. Deze ratio is ultimo 2020 3,5% (2019: 3,9%). In vergelijking met andere gemeente scoort deze ratio positief. Meerjarig schommelt deze ratio rond de nullijn.

Lastendruk onder het landelijk gemiddelde

Belastingcapaciteit

Zoals aangegeven in de jaarstukken heeft de gemeente een relatief lage lokale lastendruk en ligt deze nog steeds onder het landelijk gemiddelde. De belastingcapaciteit zegt iets over de wendbaarheid van de begroting en de mogelijkheid die er is om aanvullende opbrengsten te genereren.

4. Belangrijkste bevindingen

- 4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording
- 4.2 Sociaal domein uitgelicht
- 4.3 Ontwikkeling grondexploitaties
- 4.4 BBV, WNT en SiSa
- 4.5 Begrotingsrechtmatigheid

Nog aandachtspunten in de interne beheersing. Onze controle is vooral gegevensgericht. Zie ook boardletter 2020.

Interne beheersing en onze aanpak voor 2021

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze boardletter d.d. 22 januari 2021.

Fraude

De komende jaren zal er vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Onze beroepsorganisatie de NBA heeft hiertoe een notitie “Best practice maatregelen frauderisicobeheersing voor bestuurders en toezichthouders” onderhanden. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen zoals de gemeenteraad bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude kunnen de gelegenheden tot fraude afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico’s en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude. Ook de accountant heeft hierin een belangrijke rol. Landelijk vinden er diverse pilots plaats waar in de controleverklaring 2020 van de accountant uitgebreider wordt gerapporteerd over het thema fraude. De best practice van de NBA is erop gericht het fraudebewustzijn en de frauderisicobeheersing te vergroten.

Uw gemeente kent een frauderisicomanagementplan, maar deze dateert echter uit 2014. Het opstellen van een nieuwe frauderisicoanalyse stond gepland voor begin 2020, maar is als gevolg van de coronacrisis uitgesteld naar 2021. Een fysieke dialoogsessie was destijds als gevolg van corona niet mogelijk; in 2021 hebben de dialoogsessie en een organisatiebrede inventarisatie reeds plaatsgevonden. De frauderisicoanalyse biedt een goede basis voor het Plan van aanpak interne controle. Wel zijn in de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen in de begroting en het jaarverslag de belangrijkste risico’s weergegeven. Tevens beschikt de gemeente Heusden over een integriteitsbeleid en een Regeling melding vermoeden misstand 2014 als ingestelde beheersmaatregel.

Update Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van 2021

In onze eerdere rapportages zijn wij uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de rechtmatigheidscontrole door de externe accountant naar de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De commissie BBV heeft in december 2020 de concept notitie rechtmatigheidsverantwoording met de nadere spelregels voor de rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie openbaar gemaakt. Wij hebben vernomen dat op deze consultatie veel reacties zijn binnengekomen die door de commissie BBV worden verwerkt. Gelijktijdig vindt de wetsbehandeling in de Tweede Kamer plaats. Daarna volgen nog de nodige aanpassingen van het BBV en andere wetgeving. Desalniettemin is de verwachting dat de rechtmatigheidsverantwoording per boekjaar 2021 wordt ingevoerd.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Wij verwachten dat dit voor de meeste gemeenten een uitdaging is, maar naar onze mening ook een kans voor uw organisatie en interne beheersing. Wanneer de rechtmatigheidsverantwoording met terugwerkende kracht wordt ingevoerd, wordt de gemeente Heusden met ingang van verslagjaar 2021 immers zelf verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording en moet het college een (onderbouwde) mededeling doen omtrent de naleving van de rechtmatigheid. De wetwijziging is niet alleen een technische verandering maar ook een cultuurverandering die effect heeft op de bedrijfsvoering van de organisatie.

Stand van zaken binnen uw gemeente

Gemeente Heusden heeft inmiddels diverse stappen genomen ter voorbereiding op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Ook is de audit commissie op meerdere momenten door uw concerncontroller geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording binnen de gemeente Heusden.

4.2 Sociaal domein uitgelicht (1/3)

Sociaal domein 2020
bedragen circa
€ 18,6 miljoen

Sociaal domein in de jaarrekening

De lasten van gemeente Heusden met betrekking tot het de onderdelen Jeugdzorg, Wmo ZIN en PGB, als onderdeel van het sociaal domein, bedragen over 2020 circa € 18,6 miljoen. In hoofdlijnen zijn deze lasten als volgt opgebouwd:

ONDERDEEL	2020	2019
Jeugdzorg (gedelegeerd)	8,9	7,7
Wmo ZIN	9,0	8,5
Pgb	0,7	0,8
Totaal	18,6	17,0

Zoals in paragraaf 2.1 reeds is toegelicht, zijn de uitvoering van de Participatiewet en daarmee ook de Tozo-regeling overgedragen aan Baanbrekers. Deze uitgaven zijn niet in bovenstaande tabel opgenomen.

Fout pgb mede gebaseerd op projectiebrieven

Geraamde fout in de persoonsgebonden budgetten

De SVB controleert zorgovereenkomsten, toetst facturen en declaraties en betaalt uit aan zorgverleners of andere instellingen. Uw gemeente verstrekt de beschikkingen pgb en is verantwoordelijk voor een adequate cliëntregistratie en het vaststellen van de prestatielevring. Uit de accountantscontrole 2020 bij de SVB blijkt dat landelijk sprake is van een oordeel met beperking. Ten aanzien van de rechtmatigheidsfouten zijn de foutpercentages opgenomen in de gemeente specifieke projectiebrieven. Voor gemeente Heusden zijn de percentages voor rechtmatigheidsfouten en voor getrouwheidsfouten voor zowel de Wmo als Jeugdzorg opgenomen in onderstaande tabel:

PGB PER CATEGORIE	FINANCIËLE RECHTMATIGHEIDSFOUT	FINANCIËLE GETROUWHEIDSFOUT
Jeugdzorg	1,84%	1,98%
Wmo	1,47%	1,87%

De financiële rechtmatigheidsfout voor pgb voor de gemeente Heusden is van beperkte omvang. Daarnaast bestaat er een beperkt verschil tussen de verantwoording in de jaarrekening en de verantwoording van de SVB. De totale getrouwheidsfout en rechtmatigheidsfout blijven echter onder onze rapporteringstolerantie.

De SVB toetst niet op levering van de zorg. Hierdoor is er sprake van een onzekerheid. De gemeente verkrijgt echter zekerheid door intern ingerichte processen, zoals het toekenningsproces, factuurcontroles en de controles op betalingen en de controleverklaring van Zorg-Lokaal, waardoor deze onzekerheid deels teniet wordt gedaan. De processen van pgb Jeugdzorg en Wmo lopen op een aantal onderdelen verschillend, waardoor voor Jeugdzorg en Wmo niet dezelfde zekerheid wordt verkregen. Tevens verkrijgt de gemeente aanvullende zekerheid vanwege de ontvangsten van het CAK. Op basis van het zekerheidspercentage dat de gemeente Heusden hierdoor verkrijgt (85% voor Wmo en 70% voor Jeugd), zijn de onzekerheden voor pgb geraamd op circa € 141.000. Wij hebben een review gedaan en kunnen steunen op de werkzaamheden van de accountant van de SVB. Daarbij concluderen wij dat de formele fouten zoals geconstateerd door de accountant van de SVB geen impact hebben op het rechtmatigheidsoordeel over de jaarrekening 2020 van uw gemeente.

Onzekerheden pgb geraamd op € 141.000

Onzekerheid ten aanzien van prestatielevering

Wmo ZIN

De productieomvang van Wmo ZIN bij zorginstellingen bedraagt in 2020 circa € 5,7 miljoen van de € 9,0 miljoen. De toekenning van voorzieningen in het kader van Wmo ZIN vindt plaats vanuit de gemeente Heusden. De gemeente heeft derhalve zelf inzicht in de cliënten en de gemaakte afspraken in het persoonlijk plan. De gemeente heeft een IC-plan opgesteld waarin de wijze van verantwoorden is opgenomen. Met betrekking tot de lasten Wmo ZIN vraagt de gemeente Heusden per zorginstelling om een controleverklaring bij de productieverantwoording op basis van het landelijk protocol. De financiële administratieve afwikkeling van WMO-ZIN is uitbesteed aan Zorg-Lokaal. Gemeente Heusden betaalt hiervoor maandelijks een voorschot aan Zorg-Lokaal, waarmee de zorgaanbieders door Zorg-Lokaal worden betaald. Zorg-Lokaal voert daarnaast namens de gemeente Heusden kwaliteitsmetingen en huisbezoeken uit. Als gevolg van corona hebben huisbezoeken in 2021 niet plaatsgevonden. Aanvullend voert gemeente Heusden zelf enquêtes en (telefonische) kwaliteitscontroles uit en wordt een klachtenregistratie bijgehouden, met als doel de kwaliteit van de zorg te verbeteren en tevens om zelf vast te kunnen stellen dat de zorg daadwerkelijk is geleverd.

Uit onze controle blijkt dat een aansluitverschil tussen de eigen administratie en het overzicht productieverantwoordingen. Dit aansluitverschil is lager dan onze rapporteringstolerantie. Tevens is van een aantal zorginstellingen geen controleverklaring ontvangen, waarmee kan worden onderbouwd dat voor de gefactureerde zorg ook daadwerkelijk prestaties zijn verricht. Hierdoor is sprake van een onzekerheid ten aanzien van prestatielevering, zowel omtrent de getrouwheid als rechtmatigheid van deze lasten. Uitgaande van de interne beheersing op het proces van beschikkingen tot en met betalingen bij uw gemeente, de ervaringen uit voorgaande jaren, de uitkomsten van de in 2020 ontvangen controleverklaringen en de ontvangen productieverklaringen ramen wij het bedrag van deze resterende onzekerheid in totaliteit op € 422.000 van de € 9,0 miljoen.

Jeugdzorg ZIN

Uw gemeente heeft de uitvoering van jeugdhulp ZIN gedelegeerd aan GR Hart van Brabant. Voor de betaling van de zorgkosten wordt de GR wekelijks bevoorschot. Aangezien de jeugdzorg is gedelegeerd aan de GR is de rechtmatige besteding van de jeugdzorg geen onderdeel van de jaarrekeningcontrole van de gemeente Heusden. De gemeente is wel verantwoordelijk voor een deel van de rechtmatige toekenning van jeugdhulp. Overigens vindt het overgrote gedeelte plaats via doorverwijzing vanuit gecertificeerde instellingen en huisartsen. Van belang voor de jaarrekeningcontrole is dat tijdig inzicht wordt verkregen in de financiële afwikkeling met de GR Hart van Brabant.

In de jaarrekening van gemeente Heusden is een inschatting gemaakt van de afrekening op basis van de aangeleverde prognose van de GR, omdat de jaarrekening van de GR Hart van Brabant na vaststellen van de jaarrekening van gemeente Heusden wordt vastgesteld. Op basis van deze inschatting is een last verantwoord van € 8,9 miljoen. Deze inschatting is gebaseerd op de derde prognose (per december 2020) die van de regio is ontvangen. Op basis van de derde prognose, afgezet tegen de reeds betaalde voorschotten, heeft de gemeente Heusden een verplichting opgenomen in de jaarrekening van in totaal € 676.000 voor nog te betalen kosten jeugdzorg.

De derde prognose is behandeld in de collegevergadering van 23 maart 2021 en middels een raadsinformatiebrief is de gemeenteraad hierover geïnformeerd. Er zijn geen recentere herijkingen vanuit de GR ontvangen en zullen op korte termijn ook niet meer worden ontvangen.

Resterende onzekerheid Wmo ZIN circa € 422.000

Op basis van de derde prognose een verplichting van € 676.000 opgenomen

Actualisatie grexen

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

De veruit grootste balanspost met betrekking tot onderhanden projecten betreft de voorraden (grondexploitaties). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, druk op verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd. Tijdens de gesprekken zijn de uitgangspunten gechallenged. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2020 geactualiseerd. Tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen. Ultimo 2020 bedraagt de voorziening voor verliescompensatie € 12,2 miljoen (ultimo 2019: € 14,0 miljoen).

Redelijkheid
belangrijkste
schattingselementen
vastgesteld

Winstneming

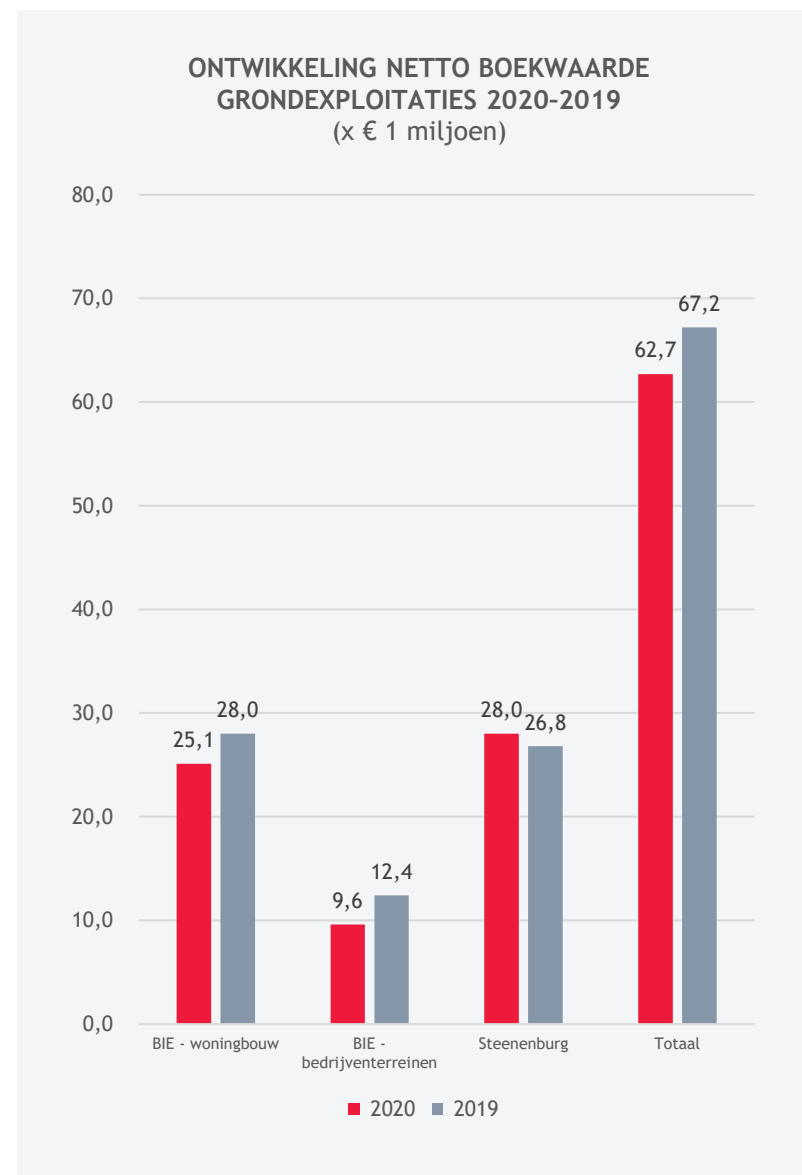
Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. In de notitie Grondexploitatie is opgenomen dat voor winstneming de Percentage of Completion (POC) methode geldt: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd dient tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitaties winst te worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Gemeente Heusden houdt bij de berekening van de winst rekening met projectspecifieke risico's. Hierbij worden de risico's gekwalificeerd op basis van kans * impact en middels een Monte Carlo simulatie wordt berekend wat de bandbreedte van de risico's/contante waarde is.

In 2019 is in totaal voor € 1.534.000 aan tussentijdse winst verantwoord voor drie projecten en betreft Het Hoog I (€ 834.000), Metal Valley (€ 527.000) en Dillenburglocatie (€ 207.000). Voor het Hoog II is de eerder tussentijds verantwoorde winst ad € 20.000 teruggenomen omdat op dit project nu een klein verlies van € 68.000 wordt verwacht.

Een uitsplitsing van de bouwgronden in exploitatie naar soort project is in nevenstaand schema weergegeven.

Vrijval
verliesvoorziening

Ultimo 2020 is per saldo voor € 1.526.000 aan verliesvoorziening vrijgevallen. De grootste mutatie ziet toe op Steenenburg (€ 1.684.000). Tevens is Ruimte voor Ruimte Haarsteeg in 2020 opgeleverd. Hier was in eerdere jaren reeds een verliesvoorziening voor gevormd. In 2020 zijn geen nieuwe projecten gestart.

Woningbouwplannen € 25,1 miljoen

Het grootste deel van de boekwaarde komt voor rekening van De Grassen met € 23,5 miljoen ultimo 2020. Voor De Grassen geldt dat dit project de tienjaarstermijn overschrijdt wat impact heeft op de grondexploitatie. Op 8 mei 2018 is de afwijking van de maximale looptijd conform de voorschriften van het BBV in de raad behandeld. De verwachting is dat het resultaat voor dit project positiever zal uitvallen dan vorig jaar. Als gevolg van een hogere inschatting van projectspecifieke risico's is in 2020 echter voor € 14.000 aan eerder verantwoorde tussentijdse winst teruggenomen. Een deel van de toename van de risico-inschatting wordt echter veroorzaakt door risico's die samenhangen met programmawijzigingen. Dit is volgens het BBV echter niet toegestaan. De financiële impact op de tussentijdse winstneming 2020 is circa € 24.000.

Programmawijzigingen
leiden tot terugname
winst De Grassen

Er zijn vier woningbouwprojecten waarvoor gezamenlijk een verliesvoorziening is gevormd. Deze verliesvoorziening bedraagt ultimo 2020 € 4,3 miljoen (2019: € 4,5 miljoen inclusief € 0,3 miljoen Ruimte voor Ruimte). Per saldo is op de lopende grondexploitaties woningbouw (Geerpark, Victoria en De Gorsen) sprake van een stijging van de verliesvoorziening van € 0,1 miljoen ten opzichte van vorig jaar. Het grootste van deze vier projecten betreft Geerpark (boekwaarde € 1,5 miljoen negatief als saldo van de gemeentelijke grondexploitatie en de gezamenlijke grondexploitatie met Woonveste). Op dit project is een verliesvoorziening gevormd van € 3,6 miljoen (ultimo 2019: € 3,4 miljoen). Geerpark wordt samen met Woonveste gebouwd en betreft zowel een gezamenlijke grondexploitatie als een gemeentelijke grondexploitatie. De toename van de verliesvoorziening is met name te verklaren doordat de kosten hoger uitvallen dan verwacht.

Verdere toename
verliesvoorziening
Geerpark

Voor project Dillenburg is € 0,3 miljoen aan tussentijdse winst verantwoord wat relatief hoog is in relatie tot de gerealiseerde baten en lasten en valt te verklaren door een correctie in de berekening ten opzichte van vorig jaar. Binnen de overige projecten is geen sprake van bijzonderheden en blijkt ook uit de cijfermatige ontwikkeling van deze projecten ten opzichte van vorig jaar.

Bedrijventerreinen € 9,6 miljoen

Ultimo 2020 bestaan de bedrijventerreinen uit vier grondexploitaties. De boekwaarde ad € 9,6 miljoen bestaat met name uit Metal Valley (€ 5,2 miljoen), Het Hoog I (€ 1 miljoen) en Het Hoog II (€ 3,0 miljoen). In totaal is voor € 1,3 miljoen aan tussentijdse winst genomen op de bedrijventerreinen, die toeziet op Het Hoog I (€ 0,8 miljoen) en Metal Valley (€ 0,5 miljoen). De omvangrijke tussentijdse winst wordt met name veroorzaakt door de levering van een aantal kavels.

Minder uitgeefbare
gronden Het Hoog II
leidt tot een
verlieslatend project

Doordat bij Het Hoog II sprake is van nieuwe normen voor de waterberging bevat dit project minder uitgeefbare gronden. Dit zorgt voor een daling in de verwachte opbrengsten en leidt tot een verliesvoorziening.

Bestemmingsplan
Steenenburg
onherroepelijk

Steenenburg € 28,0 miljoen

Begin 2021 zijn de bezwaren tegen het bestemmingsplan ongegrond verklaard en is het bestemmingsplan voor Steenenburg onherroepelijk geworden. Dit leidt tot een daling in de risico-inschatting voor dit project en verklaart de daling van de verliesvoorziening. Verdere invulling en concretisering van dit project vindt in 2021 plaats en is nog niet verwerkt in de grondexploitatie 2020. Het college heeft op 6 april 2021 ingestemd met de concretisering van afspraken en heeft nadere kaders meegegeven aan de portefeuillehouder en ambtelijke organisatie. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd middels een raadsinformatiebrief.

Stikstof en Raad van State

Wij hebben bij de controle 2019 en 2020 de mogelijke gevolgen van stikstof op de grondexploitaties besproken met uw organisatie. Bij Steenenburg en De Grassen kan binnen het project worden gesaldeerd en bij Steenenburg is in de bestemmingsplanprocedure rekening gehouden met stikstof. Bij De Grassen is gemeente Heusden eveneens in afwachting van de (tussen)uitspraak van de Raad van State inzake de randweg GOL (onder verantwoordelijkheid van de provincie). De uitspraak van de Raad van State stond oorspronkelijk gepland voor medio januari 2021, maar is reeds meerdere keren uitgesteld.

Saldering stikstof
binnen projecten
mogelijk. Nog geen
(tussen)uitspraak GOL

BBV wordt nageleefd

WNT-verantwoording
voldoet aan de
vereisten

Geen bevindingen
SiSa-bijlage

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat gemeente Heusden de wettelijke verslaggevingsregels (BBV) heeft nageleefd, met uitzondering van de projectspecifieke risico's De Grassen die verband houden met de Woonvisie'. De financiële impact op de tussentijdse winstneming 2020 is circa € 24.000.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechte in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2020 niet meer bedragen dan € 201.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2020 van de gemeente Heusden niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2020 van de gemeente Heusden voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2020. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens Bijlage B.

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

In totaal heeft uw gemeente circa € 129,4 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 118,9 miljoen aan werkelijke lasten in 2020. Dit is in totaal een onderschrijding van € 10,5 miljoen (8,1%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 128,4 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 123,0 miljoen aan werkelijke baten in 2020. In totaal gaat het om een lagere realisatie van baten van € 5,4 miljoen (4,2%). Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2020 is er per saldo circa € 0,9 miljoen aan de reserves onttrokken zodat het gerealiseerde resultaat € 5,0 miljoen positief bedraagt.

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerde en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel bijvoorbeeld indien de overschrijdingen geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerd opbrengsten of overschrijdingen bij open-einde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2020, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma.

4.5 Begrotingsrechtmatigheid (2/2)

Geen begrotings-
onrechtmatigheid die
meetelt voor ons
oordeel

Zoals blijkt uit de jaarrekening is op programma Bestuur en beheer en op de algemene dekkingsmiddelen een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren. Deze begrotingsoverschrijdingen zijn in te delen in de onderstaande categorieën zoals opgenomen in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV.

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
Programma Bestuur en beheer (totaal € 267.000)	De overschrijding heeft met name te maken met de afwaardering van Nassau Dwarsstraat. Deze afwaardering is begin 2021 doorgevoerd en was niet te voorzien. Deze overschrijding telt niet mee in ons oordeel.	✓	
Algemene dekkingsmiddelen (totaal € 25.000)	Op de algemene dekkingsmiddelen is sprake van een overschrijding doordat er meer uren zijn geschreven dan begroot. Deze extra urenbesteding was niet voorzien. Tevens is sprake van hogere opbrengsten. Deze overschrijding telt niet mee in ons oordeel.	✓	

Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van de begrotingsafwijkingen naar de analyse begrotingsafwijkingen, zoals opgenomen in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2020.

Bijlagen

- A [Onze controle](#)
- B [Bevindingen SiSa-bijlagen](#)

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Heusden, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 10 september 2020 met kenmerk 'StH/NBo/DMe/MvdB/1050015/2005502'.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.243.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 1.243.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controle cliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij bevestigen dat we geen giften hebben gegeven aan dan wel aangenomen van de organisatie of haar personeel. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden.

Opdracht en controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 10 september 2020. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een systeemgerichte en risicogerichte benadering, waarbij gesteund wordt op de opzet, het bestaan en de werking van de aanwezige administratieve organisatie en de daarin opgenomen beheersingssystemen. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van gemeente Heusden. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's hebben wij in onze boardletter d.d. 22 januari 2021 uiteen gezet.

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2020 van gemeente Heusden aan de daaraan te stellen eisen voldoet, zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2020 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van gemeente Heusden zijn gebaseerd op de veronderstelling dat gemeente Heusden als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De grondslagen van de jaarrekening 2020 zijn aanvaardbaar

De jaarstukken 2020 van uw gemeente bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag 2020 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- ▶ de jaarrekening 2020 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2020. In 2020 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met financiële beleidsmedewerkers, uw concerncontroller en met de auditcommissie. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klant specifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze boardletter 2020. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze boardletter d.d. 22 januari 2021.

B. Bevindingen SiSa-bijlagen

B. Bevindingen SiSa-bijlage (1)

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen. Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2020 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek			
C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020			
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_Totaal 2019			
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2020			
G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2019			
H4	Specifieke uitkering Sport			
H8	Specifieke uitkering voor lokale Sportakkoorden (Regeling Sportakkoord)			
L5B	Regiodeals (3e tranche) - sisa medeoverheden			

B. Bevindingen SiSa-bijlage (2) - Tozo

Tozo

Onderstaand is de verplichte rapporteringstabel over de Tozo-regelingen. Wij hebben geen fouten, onzekerheden en onrechtmatigheden geconstateerd. De laatste kolommen in de tabel zijn om deze reden niet ingevuld. Dit is wettelijk voorgeschreven.

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Fout		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		

Tozo (vervolg)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Fout		
G4	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Onzekerheid		

bdo.nl